4. štev. V Kranju, dne 28. januarja 1911. XII. leto.

GORENJEC

Političen in gospodarski list.

Stane za Kranj z dostavljanjem na dom 4 K, po pošti za celo leto 4 K, za pol leta 2 K, za druge države stane 5·60 K. Posamezne številke po 10 vin. — Na naročbe brez istodobne vpošiljatve naročnine se ne ozira. — Uredništvo in upravništvo je na pristavi gosp. K. Floriana v «Zvezdi».

Izhaja vsako soboto zvečer

Inserati se računajo za celo stran 50 K, za pol strani 30 K, za četrt strani 20 K. Inserati se plačujejo naprej. Za manjša oznanila se plačuje za petit-vrsto 10 vin., če se tiska enkrat, za večkrat znaten popust. — Upravništvu naj se blagovolijo pošiljati naročnina, reklamacije, oznanila, sploh vse upravne zadeve, uredništvu pa dopisi in novice. — Dopisi naj se izvolijo frankirati. — Rokopisi se ne vračajo.

Novi cilindri, pa zaflikane suknje.

Po dosti dolgih božičnih počitnicah, ki so stale davkoplačevalce zopet nekaj stotisočakov, so se vrnili zastopniki avstrijskih narodov prejšnji teden zopet na delo v državno zbornico na Dunaju. Pozdravilo jih je **novo ministrstvo**, ki se pa ne razločuje od starega v ničemur drugem, kakor morda v tem, da je Jugoslovanom še bolj nasprotno. Bienerth jim načeluje zopet, oni Bienerth, ki v svojem pozdravnem govoru zopet povdarja popolno nepristranost vlade in objektivno upravo v istem času, ko njegova uprava nastopa naravnost hudodelsko nasproti nenemškim narodnostim.

Kaj nam je prinesla dosedanja Bienerthova vlada št. II.? Nikoli nismo Slovenci politično, narodno in gospodarsko tako težko čutili udarcev od Nemcev komandirane vlade, kakor za vlade Bienerthove. Zdi se nam, kakor da so se povrnili časi Bachovih huzarjev, kakor nam jih tako živo opisuje naš Trdina. Naš narod, gotovo eden najlojalnejših v Avstriji, so proglasili zgoraj za narod veleizdajalcev, ki ga je po priporočilu našega deželnega predsednika, kolikor možno pritiskati k tlom, da se ne ojači. Na vsa vodilna mesta na Slovenskem so nam poslali tujce - Nemce, da se nehote spominjamo časov, o katerih govori Prešeren:

Le tujcem sreče svit se v Kranju žari,
ošabno nosijo ti po konci glave.

Deželni predsednik na Kranjskem je Nemec, njegov namestnik istotako, nad kranjskim pravosodstvom čuva nemški deželnosodni predsednik, na obtožno klop devlje Slovence nemški državni pravdnik, upravo našega šolstva vodi Nemec, kranjsko deželno kulturo nadzoruje Nemec in moč teh obastnikov še pomnožuje vedno naraščajoče število nemških pomagačev. To se godi v skoro izključno slovenski deželi na Kranjskem; zato o drugih slovenskih pokrajinah niti ne maramo pisati, ker bi nas skoro moralo biti sram, da smo v stoletni dobi tako intenzivnega narodnega dela slednjič prišli tako daleč, da nismo drugega nego državljani tretje ali četrte vrste. Ni čuda pri vsem tem, da nas sme nemoteno pobijati nemška svojat v Kočevju, da vsak nemški privandrani agent misli, da sme s Slovencem pometati kakor s psom. Saj ta «nepristranska» Bienerthova uprava smatra za čisto pravilno, da se sme Slovenec kaznovati z zaporom, če v nemškem kraju zapiše slovenščino za svoj občevalni jezik. Prav radovedni bi bili, kako bi ta nepristranost izgledala, če bi v izključno slovenski vasi edini Nemec navedel nemški občevalni jezik in bi ga okrajno glavarstvo (Op. ur. kje?) kaznovalo, češ, da ne more s Slovenci občevati nemški, ker ti ne umejo nemškega jezika. Tisti glavar, ki bi to storil, bi šel drugi dan v pokoj ali pa v norišnico. «Nepristranska uprava» Bienerthova je zahtevala, da se Slovenec zapre, če zahteva v dvojezičnem kraju vozni list v slovenščini. Ali hočemo še nadalje naštevati izglede «nepristranosti»? Ta «nepristranost» bo obstojala še naprej. Tako nam zatrjuje Bienerthova vlada št. III. Naši poslanci niso podpirali prejšnje Bienerthove vlade, nasprotoval ji Šušteršič s svojimi tovarši ni — naprednjaki imajo samo enega poslanca na Kranjskem — ker je iz Kranjske napravila **prusko satrapijo**, nego iz vseh drugih vzrokov, ki imajo s slovenskimi razmerami prav nobenega stika.

Edino večjo nalogo ima sedanja vlada: rešiti spor med Nemci in Čehi. Morda se ji to posreči, dotedaj razmere še niso preveč neugodne. Hudobni duh te vlade, pravosodni minister Hochenburger, je storil Čehom par uslug, zato se je pa zvezal s «Volksrati» s Koroškega, Štajerskega in Kranjskega, da bodo obilno oškodovani za velike krivice, ki bi jih ne mogli več tako lahko prizadejati Čehom. **Iz povsem zanesljivega vira pa vemo, da se je dr. Šušteršič v svoji pogodbi s kranjskimi Nemci zavezal, da njegova stranka delovanje sodne uprave pusti popolnoma v miru. Šušteršič bo mogoče za svojo potapljajočo se gospodarsko ladijo ujel nekaj drobtinic, ker postane «vladinovec», slovenski narod kot politična, jezikovna in gospodarrka celota pa mora pri taki politiki naših klerikalnih poslancev ščasoma prenehati živeti.**

Kako bomo volili po novem občinskem volilnem redu.

Konec.

90. Kaj se zgodi po končani volitvi? Kadar je volitev vseh volilnih razredov dovršena, naj se dokonča tudi volilni zapisnik in volilni zaupniki naj ga podpišejo. Župan shrani zapisnik in vsa druga listna, ki se tičejo volitve. Potem razglasi izvoljence vseh volilnih razredov ter jih naznani deželnemu odboru in politični okrajni oblasti.

91. Ali politična oblast lahko ovrže kako volitev? Če je izvoljen kdo, ki ne sme ali ne more biti voljen, lahko ovrže okrajna politična oblast volitev, češ, da ni zakonita.

92. Ali je zoper to razsodbo dopustna kaka pritožba? Zoper to razsodbo se lahko vloži pritožba na politično deželno oblast.

93. Komu je naznaniti končni izid take volitve? Deželnemu odboru.

PODLISTEK.

I. B.:

Naše ljudstvo...

Konec.

Cela cerkev je molila in prosila, nobenega grešnika ni bilo med njimi...

Povzdigovanje in zavživanje, najsvetejši trenutki. Angelji stopijo na zemljo... Poklekne verno ljudstvo, boječe in udane se trka na prsi, vsem, prav vsem je žal greh, vsi, prav vsi pravijo: včeraj sem zadnjič grešil, nikdar več ne bom, Bog mi daj moč...

Vsako nedeljo pravi debeli župnik: Želja in volja sv. očeta je, da vsaki mesec pristopite k mizi gospodovi... Kdor more, še lahko večkrat...

Dobro in pošteno ljudstvo je sledilo njegovim besedam; vsa cerkev je skoro pristopila k mizi gospodovi... Rosne so bile oči župnikove, ki je videl toliko vere, toliko zaupanja. Nekateri pa bi morda zopet morda pisali himne o domovini, o srečnem narodu...

Konec. Ker je jezen in naraz, nihče ni postal pred cerkvijo, razšli so se, kakor megla ob lepem jutru. V srcu vseh je bila vera, ljubezen, upanje in zaupanje... Od cerkve do doma, celo pot niso govorili, ker so se bali, da ne bi grešili in ker je pisano: Za vsako nepotrebno besedo...

To se je zgodilo zjutraj, čez dan, ki ima samo štiriindvajset ur, pa se je zgodilo veliko več.

V hiši sredi vasi sta sedeli ženici. Ne mladi, tudi ne stari. In rekla je ena: Ali že veš, kaj je napravil Lesjakov študent, veš ta ošabni fant, ki te še ne ogovori na cesti, če te sreča? Zadnjič sem šla iz trga domov in sem ga srečala. Tako je šel mimo mene, kakor bi me nikoli ne videl, pa sem bila nekdaj za deklo pri njih... Da bi vsaj rekel: «Mati, a vi pa že nazaj?» Ne, še tega ni rekel ošabnež. Veš, sedaj so ga zapodili iz šol, ker je hodil po gostilnah, imel neko natakarico in ker ni hodil k maši. Meni se njegovi starši smilijo, ker so tako dobri in pošteni, za njega mi nič ni mar, saj bo tako en lump...

V umevanje: Lesjakov študent je študiral v mestu, kjer so imeli preje konec kakor drugod. In ker drugih študentov še ni bilo domov, so rekli, da je bil iz šol zapoden...

Stoji pa pisano: Ne obrekuj!

V vasi je gostilna. Ob nedeljah smrdi v njej po žganju in dimu in vinu. Do zadnjega kotička je nabasana.

Pozno v noč so danes pili in peli. Prepirali in kregali so se. Zjutraj pa je vedela cela vas: Janeza iz Bajte so ubili.

Čez polnoč je prišel kmet domov. Pijan, umazan in krvav. Otroci so spali, žena je sedela na postelji, trepetala in se bala. Mož je razbijal, klel in žugal. Otroci so skočili iz sanj in spanja. Jokali so in prosili.

Stoji pa pisano: Bodi zmeren in ljubi ženo in otroke! Tisto nedeljo se je izvedela novica. Stara ženica jo je pripovedovala, tiho in boječe, ker se je bala, da ne bi žalila boga. Kmalu pa je vedela cela vas: služabnik gospodov je postal oče in Minka je postala mati...

Pisano pa stoji: Ne prešestuj!

Mislil sem, da je v čednosti domovini samo ena mala vas, pusta in silno dolgočasna. Izvedel sem pa, da je domovina posejana z vasmi, pravili so mi, da je tudi nekaj mest in trgov...

Mislil sem, da je samo v tej mali, silno dolgočasni vasi toliko greha, a povedal mi je prijatelj: Po celi domovini živi to «dobro in pošteno» ljudstvo, po celem svetu so ljudje...

Začuden sem ga vprašal: «Po celem svetu so cerkve, duhovni, kako je to mogoče?»

In razložil mi je: «Nauk brez moči, sama hinavska morala»...

Mi pa čakamo učitelja in lepše bodočnosti in vprašujemo: ex oriente lux, ali ex occidente?...

Ako še niste, pošljite naročnino!

94. V kateri dobi in kje naj se vlože ugovori? Ugovori, da se ni prav volilo, naj se v neprestopni dobi osmih dni po volitvi izroče županu, ki naj jih predloži politični oblasti, da jih ta končno razsodi.

95. Kdaj se začne voliti občinsko svetovalstvo? Ako se v osmih dneh po razglasitvi izida volitev ne vloži nikak ugovor, ali če se zavrnejo vloženi ugovori, ker so nični, naj se začne voliti občinsko svetovalstvo.

Kako se voli občinsko svetovalstvo.

96. Kdaj in kdo odredi volitev svetovalstva? Osem dni po končani volitvi skliče župan ali njegov namestnik s posebnim pozivom vse člane novoizvoljenega odbora k volitvi občinskega svetovalstva.

97. Kaj se zgodi z onimi občinskimi odborniki, ki bi ne prišli k volitvi svetovalstva? Odborniki, ki k volitvi svetovalstva v napovedanem času ne pridejo ali pa odidejo, predno je volitev končana, ne da bi se mogli zadostno opravičiti, zakaj so izostali ali odšli, zadene globa, katero sme prisoditi do 100 K deželni odbor, ako mu je to nasvetoval občinski odbor ali pa tudi le en sam občinski odbornik.

98. Ali sme politična oblast poslati svojega zastopnika? Načelnik okrajne politične oblasti sme ali sam priti k volitvi ali pa mesto sebe poslati koga, ki naj pazi, da se voli zakonito. Zaraditega je treba, da se mu pravočasno naznani, kateri dan in katero uro bo volitev.

99. Kdo vodi volitev? Po letih najstarejši zmed odbornikov, ki pridejo k seji, vodi volitev. K temu naj si vzame dva moža izmed zbranih odbornikov.

100. Kdo more biti izvoljen za svetovalca? Samo odborniki.

101. Kdo ne more biti izvoljen v svetovalstvo? 1.) oni, ki ne stanujejo v občini in ki ne pridejo prebivat vanjo mesec dni po volitvi. 2.) dvorni, državni, deželni uradniki in uslužbenci javnih zalog, dokler opravljajo katero teh služb. 3.) Duhovniki.

102. Kdo še ne more priti v svetovalnico? Oni, ki so si v sorodu ali svaštvu v prvem ali drugem kolenu.

103. Kdaj je volitev veljavna? Za veljavnost volitve je potrebna navzočnost najmanj treh četrtin vseh odbornikov in absolutna večina glasov navzočih.

104. Kako ravnati, ako se ne dobi celega števila. V tem slučaju se, ako se dobi odlomek, smatra za celoto.

105. Kaj storiti, ako se volitev občinskega svetovalstva ni mogla izvršiti vsled nezadostne udeležbe odbornikov? Sklicati je v tem slučaju v 14 dneh drugo sejo občinskega odbora, katera izvoli ne glede na škodo došlih odbornikov občinsko svetovalstvo.

106. Kako se voli? Z glasovnicami.

107. Kdo in kako se voli najprej? Najprej se voli župan. Ako bi pri tej volitvi nihče ne dobil nadpolovične večine glasov, napravi naj se ožja volitev.

108 Kako se glasuje pri ožji volitvi? Pri ožji volitvi smejo volilci glasovati samo za tista dva moža, katera sta pri drugem glasovanju imela največ glasov. Če je pa pri drugem glasovanju imelo enako število glasov več kakor samo dva odbornika, odloči žreb, katera dva prideta v ožjo volitev. Pri ožji volitvi nima veljave noben glas, ki ni dan za onadva odbornika, ki sta v ožji volitvi.

109. Kdo razsodi, ako dobita pri ožji volitvi oba odbornika enako glasov? Žreb.

110. Kaj je storiti po izvolitvi župana? Ko je izvoljen župan, naj se voli občinske svetovalce.

111. Kako se iste voli? Vsak volilec zapiše toliko mož, koliko je treba občinskih svetovalcev. Imena, kolikor jih je več zapisanih, ne pridejo v poštev.

112. Kako je ravnati pri tej volitvi, ako kak odbornik ni dobil nadpolovične večine glasov? Ravnotako kakor pri volitvi župana. V ožjo volitev pridejo samo taki možje, ki so pri drugem glasovanju dobili največ glasov. V ožjo volitev naj se vzame dvakrat toliko mož, kolikor še manjka občinskih svetovalcev.

113. Ali obvelja volitev, ako je za občinskega svetovalca izvoljena oseba, ki je z novim županom v prvem ali drugem kolenu v sorodu ali svaštvu? Taka volitev ne obvelja in je treba voliti drugega odbornika.

114. Katera oseba ostane izvoljena, ako se izvolita dve ali več takih oseb, ki so si med seboj v sorodstvu ali svaštvu. Če se je za občinskega svetovalca izvolila taka oseba, naj ostane izvoljena ona, katera je dobila največ glasov. Če jih je pa dobilo več enako glasov, odloči žreb. Druge občinske svetovalce se voli nanovo.

115. Ali je treba o načinu volitve svetovalstva spisati zapisnik? Način volitve svetovalstva naj se zaznamuje v zapisnik, ki ga naj podpiše vodja te volitve in vsi odborniki z njim. Občina naj shrani ta zapisnik in vse volilne spise.

116. Kaj je storiti, ako je popolniti mesto župana ali občinskega svetovalstva med volilno dobo? Isto kakor pri volitvi občinskega svetovalstva samo s to razliko, da vodi volitev župan ali njegov namestnik.

117. Ali se upošteva tudi tukaj izjemni vzrok sorodstva ali svaštva? Izjemni vzrok sorodstva ali svaštva ne zadeva tistih, ki so že v uradu, temveč novoizvoljene osebe.

118. Ali je dopustna pritožba zoper volitev občinskega svetovalstva? Da, in sicer je vlagati take pritožbe tekom osmih dni pri okrajnem političnem oblastvu. V prizivu proti taki razsodbi razsoja končnoveljavno politično deželno oblastvo.

Gorenjci! Zahtevajte „Gorenjca“ po vseh gostilnah in kavarnah!

Poučni listek.

O sestavi računskih zaključkov.

Dalje.

Za vzgled naj služi računski zaključek kmečke posojilnice in hranilnice v Cerkljah za tretje upravno leto. Ker rabimo k sestavi tudi zaključek minulega leta, objavimo tudi tega, da s pomočjo tega sestavimo računski zaključek za letošnje leto. Ker je denarni promet za leto 1910 že pravilen, glej računski zaključek za l. 1910, oddelek denarni promet, gremo takoj nad oddelek „bilanca“.

Na podlagi denarnega prometa ter s pravilno narejenimi izvlečki (inventurne pole) iz knjige vlog, posojil, tekočih računov se lotimo te.

Gotovino po K 1973·60 prenesemo iz denarnega prometa.		
Posojila so znašala koncem l. 1909 glasom bilance kakor tudi letošnjih izvlečkov	K	37653·94
letošnji denarni promet kaže, da smo jih v tekočem letu izplačali	K	33876·39
skupaj . .	K	71330·33
denarni promet nam zopet kaže, da se je vrnilo posojil	K	11569·50
stanje posojil 31. dec. bi bilo skupaj	K	59960·83
Kateri znesek postavimo v bilanco kot stanje posojil?		
Zaostale obresti posojil prenesemo v bilanco in izvlečka za leto 1910, katere so znašale . . .	K	211·68
Tekoči račun s člani. Bilanca leta 1909 kaže stanje . . .	K	5543·78
glasom denarnega prometa za l. 1910 smo izdali	K	19361·84
skupaj . .	K	24905·62
prenos . .	K	24905·62
Kakor vidimo iz denarnega prometa, smo prejeli na ta račun	K	12538·61
stanje tek. rač. s člani je 31. dec. 1910	K	12367·01
kateri znesek prenesemo v bilanco.		
Tekoči račun z zvezo. Bilanca za leto 1909 kaže stanje . .	K	14191·50
naložili smo glasom denarnega prometa za leto 1910	K	60234·62
skupaj . .	K	74426·12
prejeli smo pa od zveze kakor vidimo	K	25053·28
imamo torej naloženega pri zvezi .	K	49472·84
Kateri znesek postavimo v bilanco?		
Vrednost inventarja po odbitku 10%. Lanska letna bilanca kaže vrednost	K	318·—
ker kakor vidimo iz denarnega prometa za leto 1910 nismo nič nakupili, nič prodali, ostane koncem leta 1910 ista vrednost. Inventar (blagajna in omare) se obrabi, od leta do leta je manj vreden, zato odpišemo od njegove vrednosti običajno 10%, torej	K	31·80
Vreden bi bil tedaj inventar skupaj koncem l. 1910.	K	286·20

Znesek po K 31·80 moramo pisati v račun izgube, da nam ne zaostane, prenesemo ga takoj ga v izgubo ter ga ondi vpišemo, pod besedilo 10% odpis inventarja in tiskovin. Znesek K 286·20 spada v bilanco.

Posojilnica pa ima za svoje člane lahko za logo blaga, kakor gnojil, krmil i. t. d. Tuka vpiše tudi vrednost teh po pravi vrednosti.

Angela.

Konec.

«Angela, ne veruj vsemu, kar mi očita ljudstvo, ali odpusti mi, če sem morebiti kaj zakrivil. Vse ti resnično odkrijem, ker te ljubim in da te ljubim, o tem zadostno kaže danes moj upadli in bledi obraz. Vse to so nasledki trpljenja in boja radi tebe. O, saj ne veš, kaj si mi, ali sedaj vsaj jaz vem, da si mi ti solnce in luč, da brez tebe ne morem živeti. Naj ti bom tolažnik, spremljevalec v življenju, saj si tako sama in nesrečna. Huda krivda me peče v prsih. Nesrečno sem te storil, ker sem te odtujil sorodnikom, ki so te zato v oporoki popolnoma pozabili. Ostala si sama brez vsega. Poravnam naj krivdo, olajšam naj si pekočo vest in izkušam naj te osrečiti. Vidiš, boril se bom in priboril bom vse potrebno.

«Beži, Fran, prisegla sem, da» . . .

«Ha! prisega! Tudi jaz sem prisegel, da poravnam hudodelstvo nad teboj, da te zopet pridobim in te izkušam osrečiti» . . .

Dolgo je trajal še ta prizor in menjavanje misli. Konec je bil, da je Fran dosegel obnovitev ljubavnih razmer.

Šele dolgo po Francovem odhodu je Angela borila boj s seboj in ves čas ji je vpila še duša: «Prisega, prisega!» . . .

V tem času se je Leo poročil in Angela je blagrovala Lojziko ob njegovi strani. Ona pa je ostala sama. Ne! Fran je bil zopet njen. Premišljevala je, kaj bo iz vsega, kako se vendar razvozljajo njene razmere. In kako se je zgodilo?

Čez leto dni so Frana radi poneverjenja zaprli. Bil je obsojen in obenem je izgubil službo. Angela je bila zopet za prevaro bogatejša in pričela je zopet trpeti. Pa ne samo radi trpljenja, ki izvira iz zavesti varanja in nesreče! Kmalu se je pokazal plod ljubezni, ki je živo kričal in spominjal Angelo na njeno lahkomiselno življenje . . .

Spoznal je, da se uresničuje materina bojazen, ki jo je razodela na smrtni postelji ter da se začenja za njo nesreča, ki jo je tudi vsled prelomitve prostovoljne prisege sama priklicala. In, ali ni res nesrečna? Zaigrala je vse! Vso srečno bodočnost z ljubeznijo dobrega Makca in končno, ko nima nikake podpore in rešitve več, pa dobi sina. Ona sama je izgubila službo in kako naj redi malega črvička, ko sama ne ve in ne zna sebe rediti. Fran je pa v ječi! Kaj naj stori? Vse se jo ogiblje, vsa je razupita in v svarilo je mladim drugim deklicam . . .

Bil je večer vseh vernih duš dan. Ljudstvo je že deloma zapustilo kraj miru in večnega počitka, kjer so brlele med temnimi drevesi in tihimi grobovi mnogoštevilne lučice. Nastala je tišina.

Zadonel je zvon, vabeč vernike k molitvi za duše. Slišali so se še drugi zvonovi in zvonenje je milotožno prekriževalo ozračje.

Tam v kotu je bil grob Angeline matere . . .

Le majhna sveča je brlela med cvetlicami . . .

Neka senca se bliža, temna postava, Angela, hiti — na grob svoje matere, prositi jo odpuščanja iskat tolažbe. Otroka ima nesrečno bitje seboj. Viharno plane k grobu. Dete položi v travo, objema grob in kliče mater. Slabotna lučica ji razodeva svetle oči, bledi lici ter bolne izraze in poteze. Joče se, obupuje ob grobu.

Zvonovi žalostno zvone, verniki molijo za duše, lahen vetrič pihlja in črni oblaki prepročujejo ozračje. — Angela gleda . . . kliče mater . . . lučice ugasujejo in lučica ugasne tudi na materinem grobu. Angela kliče — in njena mati stoji pred njo . . . Mrtvaški duh se razširja . . .

Mati jo gleda, osorno jo gleda, žuga, neusmiljeno jo gleda z mrtvaškimi očmi. Hčerka vstaja, hoče prositi, a ne more vstati . . . besede ji tiče v grlu.

«Ma-a-a-ti» se ji končno izvije iz prs in k nji hoče, a onemogla blazna pade na grob in nerazumljivo golčanje posluša osenčen grob, tihi mir in sveta nočna tišina pokopališča.

Še zvonijo žalostni, jokajoči zvonovi, še molijo verniki za duše, vmes pa ob samotnem grobu poleg blazne Angele kličejo otroški nedolžni glasovi — svojo mamico.

Tudi prehodni zneski, ako imamo kake terjatve na advokatskih stroških ali drugje in se nam povrnejo, spadajo sem.

Deleži, katere imrmo pri tujih zavodih, so naša last. V našem vzorcu se v letu 1910 niso nobeni izdali, ostane vrednost iz lanske bilance po K 20.

Sedaj pridemo k dolgovom!

Deleži članov so dolg posojilnice. Glasom bilance leta 1909 bilo jih je za	K	110·—
iz denarnega prometa za leto 1910 vidimo, da je bilo na novo vplačanih za	K	46·—
skupaj . .	K	156·—
izplačanih je bilo glasom den. prometa	K	10·—
stanje deležev koncem l. 1910 skupaj kateri znesek prenesemo v bilanco.	K	146·—
Hranilnih vlog je bilo v letu 1909	K	59583·43
kakor vidimo iz denarnega prometa leta 1910, je bilo na novo vloženih	K	86604·28
skupaj . .	K	146187·71
prenos . .	K	146187·71
izplačanih vlog pa je bilo	K	23801·46
stanje koncem leta je torej . . .	K	122386·25

Predplačane obresti posojil, t. j. za prihodnje leto 1911, znašajo glasom izvlečka posojil K 489·17, iz katerega se prenesejo v bilanco. Morebitni prehodni zneski, katere moramo še komu izplačati ali povrniti, spadajo pod dolgove.

Rezervni zaklad, se določi, da k istemu leta 1909 po	K	153·43
prištejemo ves čisti dobiček l. 1909 po	„	164·64
skupaj . .	K	318·06

Glasom pravil se mora pri rajfajzenkah ves čisti dobiček dajati v rezervni zaklad. Razpolaga se samo lahko z onim dobičkom, kateri je še v prometu leta 1910.

Pri seštevanju obojestranskih zneskov nastane glede zjednačenja neka diferenca. V našem slučaju znaša imetje (aktiva) . . . . K 124192·16
dolgovi (pasiva) . . . . . „ 123339·48

preostanek . . K 852·68

je čisti dobiček, katerega pripišemo k manjši svoti, t. j. k dolgovom, ter znašajo končna števila na obeh straneh enako, t. j. po K 124192·16.

Dalje prih.

Gospodarski del.

Tedenski sejem v Kranju dne 23. januarja 1911. leta. — Prignalo se je: 177 glav domače goveje živine, — glav bosanske goveje živine, — glav goveje živine hrvaške, 2 domačih telet, — hrvaških telet, 84 domačih prašičev, — hrvaških prašičev, — domačih ovac, — hrvaških ovac, — koz, — buš in — bosanski bivol. — Za mesarja je bilo 95 glav domače govedi, — glav bosanske govedi in 84 domačih prašičev. Cena od kilograma žive teže: 94—96 vinarjev za pitane vole domače, 86—90 vinarjev za domače srednje pitane vole, 78—82 vinarjev za nepitane domače vole, 00—00 vinarjev za bosansko goved, 1 K do 1 K 12 vin. za teleta in 0 K do 0 K 00 vin. za prešiče za rejo, 1 K do 1 K 14 vin. za prašiče pitane. — Pšenica K 10·50 proso K 7·50, rž K 8·—, oves K 8·75, ajda K 8·50, repno seme K —, detelno seme 68 K do 70 K, fižol, ribničan K —, mandalon K —, koks K —, krompir K 3·50 za 50 kg.

DOPISI.

Boji za žabniško faro.

Poroča Fr. K. iz Žabnice. Konec.

H komisiji so prišli: Dekan Kožuh, njegov kaplan in žabniški duhovnik Rozman, ki je 23 let v Žabnici živel, tako da so ga ljudje vsi «radi» ubogali. Ne dolgo potem so žabniski možje od finančne prokurature dobili v roke njegov «urtel», iz katerega je bilo razvidno, da ko se je na tihem tožaril tri leta, ne da bi kdo od mož vedel za Marije Kuraltove 6000 K, zapuščene žabniški novi fari. Hotel jih je namreč pridržati sam zase. Odlok se je glasil: To ni tvoje, pusti pri miru, če si pa kaj prihranil, tiste je pa tvoje; to je pa za žabniško novo faro. Ko so možje to povedali ljudem, so bili tako razkačeni, da so mu pisali pismo, da mu bodo pobili stekla na oknih. Tega se je pa tako ustrašil, da je pobral kopita ter se podal v pokoj v Hrastje pri Kranju. Tako je ta Rozman znosil vse denarje, kar ga je prišlo tudi pri «ofru» k dekanu v Staro faro. Če je bilo pa pri cerkvi kaj novega napravljenega ali bi se imelo napraviti, pa ni bilo nič boreža pri rokah. Za novo monštranco je dobil darovanih 2600 K. Kmetje so darovali tudi več cekinov, «Napoleondor» zvanih, da bi ta napravil lepo zlato «monštranco». Peljal se je na Dunaj, da so ga tam do dobra opeharili. Opeharil je pa Žabničane še bolj, kajti ko je zlatar monštranco v malo letih vnovič preziatil, je rekel, da zanjo ni dal več kakor 800 K. Dobro nas je tudi ožel pri napravi novega sv. križevega pota. Darovali smo mu namreč pri izpraševanju 1600 K. Napravil je pa tak Križevi pot, da ni več vreden ali pa kakor bi ga drug napravil za 800 K gotovo. Pili so ga pošteno, in sam dekan Kožuh ga je na dan 8 litrov požehtal. Zato se je pa lahko jokal za Žabničanom, ker mu je odpadlo 100 dobrih posestev proč. Ako bi žabniška fara že prej obstojala, bi se ne zidala taka lepa ogromna cerkev pri Stari fari, kjer so bolj mali kmetje, večinoma «bajtarji». Dobro se še spominjam, da so se naši žabniški možje poganjali zato, da bi se starofarška cerkev zidala pri Sv. Duhu, kjer stoji grad g. Detela. Možje so povdarjali, tam v Loki imajo dva samostana in dve fari skupaj na kupu, mi pa moramo tako daleč nositi mrtvece in hoditi v cerkev. Prigodila se je nesreča, ko so nosili mrliča zjutraj po ledeni poti, je padel prvi nosilec, krsta nanj, zlomil se mu je tilnik in «mrtvec je ubil živega». Tudi se je prigodilo, da je mrzel potok tako narastel, da je izpodneslo nosačem noge in krsta je padla v vodo, odprla se, tako da so morali nazadnje oboje, mrliča in krsto, loviti po vodi. Zato imajo še sedaj tako navado, da dvanajst sosedov nosi, oziroma spremlja mrliča na pokopališče, in to samo radi take daljave. Boljše bi bilo, da bi jih vozili kakor so jih 1856. leta, ko je burkala kolera, kar se še spominjam.

Potem, ko je tisti škodljivec Rozman šel proč, so šli možje iz Žabnice hitro prosit škofa, da naj jim da boljšega dušnega pastirja, da bodo napravili pokopališče in krstni kamen. In res je dal škof poštenega in izkušenega moža, kateri je v Želimljah pod Ljubljano postavil novo cerkev, za župnika žabniškega. Takoj so Žabničanje v enem dnevu navozili za pokopališče izpod Crngroba 400 voz kamenja, katerega je podaril Anton Šifrer, še čez 1000 voz. Sploh vsega, kar se ga je rabilo za vse pokopališče. Tako je bilo hitro pripravljeno gradivo za pokopališče. Škof se je naravnost čudil požrtvovalnosti žabniških kmetov. Zato je pohvalil župnika, češ, da ima zelo pridne kmete. Krstnega kamena tudi še ni bilo, kar bi lahko bilo vse prej, če bi naš prejšnji Rozman ne bil tja v Staro faro znosil denarja radi nevoščljivosti za žabniško faro. Župan Jelo čan pri Stari fari je na sv. telesa dan dal pijače fantom, da so celo ubili veliki zvon. Potem smo pa zopet Žabničanje šteli novce. In ko so žabniski fantje svojo bandero ravno isti dan nosili proti zvoniku v Stari fari, so ravno isti fantje iz zvonika omadeževali žabniško bandero Sv. Urha. To je bil dvakrat debel župan, nam Žabničanom pa zelo nasproten. Tudi njegova žena je hujskala pri vseh duhovnikih in domačinih zoper faro in se norčevala iz nas, češ, da bo prej ona za papeža, predno bomo mi imeli novo faro. Možje, so se jej smejali.

Ali vseeno so nas nazadnje še ožemili, da smo se morali takorekoč odkupiti, oziroma odškodovati dekana in kapelana z nekaj stotaki. Ako bi bilo vse vestno upravljano glede tistih naloženih tisočev za faro, bi Žabničanom ne bilo treba ničesar dodajati. Kakšna vnebovpijoča krivica se je godila žabniškim kmetom, ker še niso imeli štaliranega župnika. Svojega župnika so vzdržavali sami, zraven tega pa so še morali dajati starološkemu dekanu, kaplanu, cerkovniku, organistu takozvano biro, da je vsak kmet na leto moral plačati čistih 32 kron. Od onih 20 000 K obresti ni nihče vzel v račun, in to celih 25 let. Tedaj je škof Bonavent. Jeglič ustanovil na Novega leta dan leta 1900 novo faro. Imeli smo tudi takrat obenem misijon, katerega se je tudi sam škof udeležil. Sedaj je bilo šele veselje za Žabničane, ko so se celih 30 let pravdali in prepirali. Veliki so bili stroški v teh letih. Tudi ljubezen je zavladala med Žabničani in Bitenci in Svetoduharji, vse je zadovoljno, staro sovraštvo je izginilo.

Še nekaj za šalo! Ko smo si Žabničani priborili svojo faro, so šli nekoč Svetoduharji, Formarčani in Dorfarčani k Stari fari v Loko prosit kaplana, naj jim gre vodit njihovo procesijo v Crngrob, da bi jim Marija pomagala, da bi ne spadali v žabniško faro. Ker je v Žabnico hoditi v cerkev bližje kakor v Staro faro, jim je odbil prošnjo. Ali zbrali so se in šli sami za procesijo v Crngrob od Stare fare ter med potjo molili litanije; pa so tam odgovarjali namesto: Za nas Boga prosi! Bog nas reši žabniske sužnosti! Ko smo izvedeli, smo rekli, da so pretiho molili, da vas Bog in Marija nista uslišala. Kakor takrat ko so neverniki klicali svojega malika, da bi jim dal dež. Elija jim je pa zaklical: Premalo vpijete, vaš Bog spi.

Loške novice.

Občni zbor škofjeloškega Sokola dne 6. januarja 1911. [Dalje]. Nato je poročal društveni načelnik br. Josip Gašperin. Iz njegovega vestno sestavljenega, obširnega in zelo temeljitega poročila, za katerega je brat Josip Gašperin žel obilo vsestranske pohvale, posnemamo, da je imel vaditeljski zbor v preteklem letu 15—20 telovadcev, 15—20 telovadkinj in šolskega deškega naraščaja ter 12 gojenk. Telovadilo se je v celem letu 154 krat od strani telovadcev, 134 krat od strani deškega naraščaja in 58 krat od strani gojenk. Telovadkinje so pa telovadile samo v začetku meseca malega srpana pred I. župnim zletom na Jesenicah. Vaditeljski zbor je skrbel, da je naše društvo pri raznih priredbah in zletih dostojno nastopilo. Dne 6. prosinca se je vršila notranja telovadba v prostorih «Narodne čitalnice». Izvajale so se proste vaje in skupine telovadcev, deškega naraščaja in članic in proste vaje članic z gojenkami. Bilo je 7 domačih in 3 tuje daljše izlete. Dne 22. vel. travna je bil popoldanski pešizlet na Praprotno, 4 km daleč, odhod ob 2. uri pop., dohod nazaj ob 8. uri zvečer. Udeležilo se ga je 23 članov v kroju. Ta izlet je bil spojen z javno telovadko. Na orodju je telovadila samo I. vrsta. Orodje: bradlja in drog. 11 telovadcev je izvajalo 2 in 4 proste celjske vaje. Dne 29. rožnika je napravilo društvo poldnevni izlet v Sredinjo vas nad Poljanami, 14 km daleč. Odhod ob 1. uri pop., dohod nazaj ob 9½. uri zvečer. Udeležilo se ga je 32 članov v kroju, med temi so bili 3 člani iz Kranja in 1 z Jesenic. Bila je tudi javna telovadba. Orodje: drog in bradlja. Izvajalo je tudi 11 telovadcev proste celjske vaje in skupine na bradlji. Dne 8. mal. srpana se je udeležila deputacija pod G. S. Ž. telovadbe v Mokronogu, ter sta v uzorni vrsti gorenjske župe telovadila društvena člana brata Pristov in Jenko. Dne 18. mal. srpana se je društvo udeležilo celodnevnega I. župnega zleta na Jesenicah. Odhod ob 7. uri zjutraj, dohod nazaj ob 11. uri zvečer. Udeležilo se je 18 članov v kroju. Pri popoldanski telovadbi je nastopilo 10 naših telovadcev k prostim vajam. K orodni telovadbi sta nastopila 2 vrsti. 1 vrsta je telovadila na drogu in skupine na tleh, 2. vrsta pa na bradlji in skok čez kozo. Nastopile so tudi telovadkinje na bradlji. Izvajale so skupno z gojenkam skupine na konju. Isti dan pa je tudi nastopilo 7 tekmovalcev. Br. Pristov je tekmoval v višjem oddelku. V nižjem oddelku je tekmovala cela vrsta in sicer bratje Jenko Humer, Vrhunc, Jurman, Triller in Gašperin. Vrsta je dosegla 299 točk in s tem drugo mesto. Dobili so vsi diplome. Dne 31. mal. srpana je napravilo društvo poldnevni pešizlet v Binkelj pri Logondru. Odhod je bil ob 3. uri pop., dohod nazaj ob 10. uri zvečer. Udeležilo se je tega zleta 24 članov v kroju. Pri telovadbi so nastopile 2 vrsti. 1. vrsta na drogu in bradlji, 2. vrsta skok čez vrv in bradljo. Izvajale so se tudi luksemburške proste vaje in skupine na tleh. Dne 14. velikega srpana se je društvo udeležilo celodnevnega zleta v Celje-Gaberje. Odhod ob 3. uri zjutraj, dohod nazaj drugi dan ob 7. uri zjutraj. Udeležilo se ga je 17 članov v kroju. Pri telovadbi je nastpilo 8 telovadcev k prostim vajam. Prva vrsta je nastopila na orodju, skupine na tleh in drogu. Dne 26. vel. srpana je društvo podalo 1 vrsto v pomoč bratskemu sokolskemu društvu v Žireh. Telovadilo se je na bradlji in izvajale Luksemburške proste vaje. Udeležilo se je 9 članov v kroju. Odhod je bil ob ½11 uri dop., dohod nazaj ob ½2. uri po noči. Dne 2. kimovca je nastopila vzorna vrsta našega Sokola na dvorišču br. Otona Guzelja pri veselici v korist dične naše družbe sv. Cirila in Metoda. Telovadilo se je na drogu in bradlji ter so se izvajale tudi skupine na bradlji. Dne 8. kimovca je bil poldnevni izlet v Kranj. Društvo se je udeležilo javne telovadbe in veselice. Udeležilo se je 15 članov v kroju. Odhod ob 11. uri zvečer. Izlet v Kranj se je tudi vršil dne 5. rožnika 1910 ob priliki veselice 50 letnice naše budnice «Naprej zastava Slave». Dne 25. kimovca je društvo podalo 7 tekmovalcev k medzletni tekmi v Ljubljano. Br. Vinko Pristov je tekmoval v višjem oddelku. V nižjem oddelku je tekmovala cela vrsta in sicer bratje Jenko, Potočnik, Vrhunc, Sodnikar, Triller in Gašperin. Dosegli so 257 točk in s tem sedmo mesto. Trije bratje so zaslužili diplome. Dne 2. vinotoka je napravilo društvo celodnevni pešizlet na sv. Jošt-Stražišče. Udeležilo se je 7 članov v kroju, drugi bratje pa v civilni obleki. Odhod ob 9. uri zjutraj, dohod nazaj ob 9. uri zvečer. Šolski naraščaj je napravil 1. vel. travna poldnevni pešizlet na Goričane in nazajgrede na Trato, to je 8 km daleč. Odhod ob 1. uri popoldne, dohod nazaj ob 8. uri zvečer. Udeležilo se ga je 12 dečkov. Dne 17. mal. srpana sta se udeležila oba naraščaja župnega zleta na Jesenice. Odhod ob ½12. uri dop., dohod nazaj ob ½9. uri zvečer. Izvajali so proste vaje in skupine. Naraščaj je tudi nastopil 31. mal. srpana v Binklju pri Logondru. Telovadil je skok čez kozo in skupine na tleh. Bratskih sestankov je bilo v tem letu 7. Največja udeležba je bila 40 bratov, najmanjša pa 20. Predavanj je bilo 17 od Zveze izobraž. društev v Ljubljani, 2 od izobraževalnega odseka G. S. Ž. Vaditeljski zbor je štel 6 članov. Vaditeljskih sej je bilo 10, vaditeljskih ur pa 27. — Kakor omenjeno in je samoobsebi umevno, je občni zbor s pohvalo odobril načelnikovo poročilo. Tem je sledilo poročilo gospodarja, knjižničarja in arhivarja br. Avgusta Blaznika. Iz njegovega poročila razvidimo, da je znašala, vrednost društvenega premoženja začetkom leta K 2063. Tekom preteklega leta se je nakupilo: 1 lestva, 2 kroga, miza, prožna deska in 1 kamnita kocka

skupno za	K 465·88
in je torej društ. prem. narastlo na	K 2528·88

Stanje društvene knjižnice začetkom leta: 19 knjig. Prirastlo so 3 nove knjige in je torej v društveni knjižnici 22 knjig. Članom se je posodilo 5 knjig. Od teh je vrnjenih 4, 1 knjiga torej še povrniti. Društvene spise in računske priloge iz l. 1907—1910 pa hrani za sedaj še brat tajnik. Konec prih.

Popravek. V nadaljevanju poročila o občnem zboru škofjeloškega Sokola, pri občenega v

Rabite, če imate nahod, če ste hripavi, zasliženi in težko dihate, Fellerjev fluid z znamko «Elsafluid». Prepričali smo se sami pri bolečinah v prsih, v vratu i. t. d., o njegovem zdravilnem in kašelj tolažečem vplivu. Tucat za poskušnjo 5 kron, dva tucata 8 kron 60 vinarjev franko. Izdelujega le lekarnar E. V. Feller v Stubici, Elsin trg št. 264 (Hrvaško).

zadnji številki našega lista, pod napisom «Loške novice», se mora stavek, v vrsticah 24—27, pravilno takole glasiti: V svojem nadaljnem poročilu je brat tajnik bičal one društvenike, ki so se vpisali kot izvršuječi člani, a se ne udeležujejo redne **članske** (ne vaditeljske) telovadbe.

Iz Železnikov.

Glasilo ekscestilničarja, sedanjega poslanca Franceta Demšarja na Češnjici, zopet pretaka krokodilove solze nad liberalci. Čudno je pa vseeno, ko klerikalci pišejo, da se ljudstvo nič ne meni za liberalno kričanje, pa take dolge članke pošiljajo v «Domoljuba» radi tistih par liberalnih kričačev — kakor pravijo. Kdor je tako močan, da se mu ni potreba bati nikogar, zakaj se plašiti, če kak frkolin komu malo na noge stopi. Slabi junaki ste klerikalci, ker ste plašni kakor zajci in kakor se kaže, je vaša politična moč v naši dolini že zelo uničena in zgoditi se celo vam zna tako kakor «Goljatu», ko ga je David kot majhen frkolin premagal.

Napredne hranilnice so klerikalcem tudi jako v želodcu in radi bi zanetili nezaupanje pri ljudstvu do dražgoške in železniške hranilnice, ki danes obe prav dobro uspevata. Toda naše ljudstvo je prav dobro prepričano, da sta ravno ti dve hranilnici bolj varni, kakor pa vsaka druga klerikalna hranilnica. Ti dve hranilnici nimata nikake zveze z «Glavno posojilnico» v Ljubljani in če v Ljubljani ni kaj v redu, nista zato naši dve hranilnici odgovorni, kakor menda tudi ni župnik Rožnik vzrok samostanskega škandala v Čenstohovu ali pa afere pokojnega župnika Tomaševića, kateri je pred kratkim v ječi umrl, ko je bil na pet let obsojen. Kako je sedaj ta reč pravzaprav, naj nam raztolmači klerikalno glasilo «Domoljub», če imamo prav ali ne. Župnik Marčič je že na prižnici pripovedoval, da on ni odgovoren za druge duhovnike, ki nespodobno živijo po svetu in zato naj pa tudi krščansko-klerikalno glasilo «Domoljub» ne piše takih budalosti, s kojim se poštenim in dobrim denarnim zavodom dela krivica. Pravo krščansko načelo nas uči, da kar se človeku samemu ne zdi dobro, naj se tudi drugemu ne želi. Toda kaj mar za prave krščanska načela naši duhovniški stranki, katera išče samo od nezavednega ljudstva politične moči. Da bi se kdaj kak duhovnik zavzel za odpravo cerkvene bire, ko se v vsako drugo reč vtikajo, tega se menda ne bode dočakalo, ker bire jim je še vednole premalo. Naša duhovščina ima lepo plačo od države, plačano še posebej vsako mašo, plačane pogrebe, plačane krste in še, če prinese bolniku na dom sv. popotnico, se mora plačati. Poleg naštetega ima naša duhovščina še polno drugih mastnih dohodkov in da bi se pa zavzela za odpravo «bire» ter odvzela ljudstvu težko breme, tega ne, četudi ravno duhovščina povsod drugje vidi, da se ljudstvo izkorišča, sama ga pa še najbolj. Pojdite vi, Kristusovi namestniki, z dobrim vzgledom naprej in odpravite našemu ubogemu kmetu «biro», ko vendar lahko vidite, da si pridobi vsako zrno žita s potnim čelom. Tedaj naprej na delo, vi, pijonirji ljudskih koristi, in proč s srednjeveško «biro». Lepe farovže imate, in še hleve imate lepše kakor tisti hiše, od katerih pobirate vi «biro», plače imate mastne in cerkve imajo tisočake po hranilnicah, oni pa, kateri morajo plačevati biro, pa še večkrat koščka kruha nimajo. Na delo, vi, duhovniki reformatorji, in odpravite našemu ubogemu ljudstvu nezasluženo biro in rekli bodemo: sedaj pa vidimo, da je duhovščini pri srcu tudi blagor ljudstva. Zdaj, ko dajemo naši duhovščini lepe nauke, bodo vpili po prižnicah: «Proč z «Gorenjcem», proč z liberalnimi časopisi!» Kar grmelo bo s prižnic zato, ker ima naša duhovščina samo grablje za grabiti in vile samo za bosti. Ako pišemo, naj duhovščina odjenja z biro, to je potem že brezversko, četudi mora vedeti vsak razsoden človek, da je ravno ta duhovska «bira» prav nepotrebno breme za naše ljudstvo. Pa pustimo za danes seme liberalnih študentov in oglejmo si kupčijo hranilnice na Češnjici, to krasno kupcijo, ko je hranilnica na Češnjici kupila 400 oralov obsegajoč gozd za 115.000 K. Takih bukev da ni na Kranjskem, kakor piše «Domoljub». Ali je to res tako krasna kupčija, kakor vpijejo klerikalci? Splošno znano je, da stane «Hrastnik» danes klerikalce okroglo 120.000 K s prepisi in drugimi stroški. Vsak posestnik v naši dolini dobro ve, da se iz bukovega lesa dobi komaj za delo in še posebno, ako se mora vse plačati, kakor plačuje sedaj hranilnica po visoki ceni. Razni posestniki, ki imajo bukove gozde bolj oddaljene od doma, vedo najboljše, koliko je ob sedanji draginji čistega dobička od bukovega lesa. Da se plačajo od Hrastnika samo obresti enega leta, je potreba najmanj okrog 6000 kron, za kar bi se moralo prodati povprečno 750 klafter drv po 8 K na licu mesta, potem so plačane šele obresti od enega leta, in toliko se more izsekati najmanj vsako leto samo za obresti. Reči pa smemo, če se bode izsekalo skozi 10 let po toliko drv, potem bo postal Hrastnik plešast od samih obresti, in koliko je vreden prazen svet, lahko vemo. Strokovnjaki trdijo, da je Hrastnik dovolj drag, ako bi veljal 80.000 K, ker vsak lastnik, ki bo založil v kako posestvo nad 100.000 kron in še več, bode preračunal, ako mu bode donašalo več obresti, kakor pa v hranilnici, kar je tudi popolnoma umevno, toda kaj se brigajo klerikalni prvaki za enake račune, ko jim ni drugega mar, kakor to, da preskrbe svoje kričače z delom in mastnimi plačami. Nezavedno ljudstvo se bode pa tudi kmalu do zadnjega vzdramilo in zbudilo!

Šimena na Rudnem bo pa še zanaprej vihal svoje brke in se bahal, kako je Hrastnik dobro kupljen. No, zakaj bi tudi ne hvalil kupčije s Hrastnikom, ko je še dobro plačan takrat, kadar vzame puško na ramo in gre na lov v Hrastnik. Še nekaj drugih enakih kričačev je, ki vpijejo, kake koristi prinaša Hrastnik, toda v resnici imajo le oni sami dobiček in drugi nihče. Radi te sijajne kupčije s Hrastnikom bi bil «Domoljubov» dopisnik klerikalcem bolj ustregel, ako bi bil molčal, toda ker je še premalo časa v našem kraju, pozna premalo razmere in zato loputne svojo stranko večkrat po ustih.

Tudi ustanovljena sodarska zadruga v Železnikih leži klerikalcem zelo v želodcu. «Domoljub» piše, da vpijemo, kaj smo naprednjaki ustanovili koristnega v Železnikih. V naprednih listih je bilo pisano samo po par vrstic, da se je ustanovila sodarska zadruga, in to je že po klerikalnem mnenju vpitje. O, vi revčki, kako vas pomilujemo, da vas že par suhih vrstic v naprednih listih tako razburi, no, saj tudi res ni čudno, ako je škofjeloško sodišče za klerikalce tako neusmiljeno, da zapira delavce, in bi človek res kmalu mislil, ko bere, da so bili po nedolžnem zaprti, pa saj ne, ker «Dvajstenca» je namreč že večkrat posečal Guzeljevo hišo v Škofji Loki.

Odbor sodarske zadruge tudi ne ugaja klerikalcem, češ, sami gostilničarji, uvnjarji, trgovci in šomoštriso vpisani v zadružni register. Na ta ostuden napad na naše može, ki so se zavzeli, pomagati ljudstvu, pravimo samo to: Mi vstajamo in vas je strah! Drugega odgovora klerikalcem ni vredno dajati!

Iz selške doline.

«**Domoljub**», ki zagotavlja ob novem letu, da ne bo v bodoče več sprejemal osebnih napadov, pozabil je pripomniti, da bo delal izjemo samo o naši dolini, ako bi ne hotel postati figa-mož, da lahko kaže vsaka baba posmehljivo za njim. — Toda nič za to, čim manj ugleda imajo taki ljudje, tembolj za nas. Na dopis sam, kjer gleda, na vseh koncih in krajih sama zelena zavist, ne zdi se nam vredno izgubljati besedice. Že predobro vemo, kje jih čevelj tišči. Čim bolj psi lajajo, tem višji jahamo.

Ker je zadnje čase postal naš slavni evangelist dr. Krek zelo popularen, zlasti kar se tiče drastičnih izrazov, dovolite, da tudi jaz dodam pikantno zgodovino iz naše doline. — Dr. Krek, se je namreč začel baviti z naravoslovjem in sicer je pričel pri stvarjenju človeka. Ovrgel je Kristusov nauk, da smo po božji podobi ustvarjeni, ovrgel Darwina in druge take mislece in izrekel te-le duhovite besede: Vprašal je nekoč moža iz višjih hribov: «Ali veste, kako je nastal ves železniški rod?» Mož ga radovedno pogleda, on pa nadaljuje: «Nekoč je bil hudič v Martinjem vrhu, tam je naredil en velik d . . k, iz tega njegovega odpadka zaredili so se črvi, ki so lezli, lezli po hribu navdol v dolino, in čujte, iz teh črvov, nastali so Železnikarji.» — Ko bi to izgovoril kak liberalni doktor, bi ga sežgali na grmadi, češ, da bogokletno govori in da krivo vero uči. Dr. Krek pa je seveda blagoslovljen in tudi njegove besede so svete, četudi govori o črvih in hudiču. Klerikalcem je samo čestitati na takem možu! In sedaj nastane vprašanje: Kaki črvi pa so klerikalci, ki so tega moža volili ponižno in udano za častnega občana trga Železniki?

Iz Ljubljane je prišla komanda na klerikalne zaupnike, naj prično hujskati ljudi zoper neklerikalne posojilnice. In takoj so zalajali klerikalni psi po «Domoljubu». Tudi zagovejeni dopisnik iz selške doline je zabevskal v zadnji številki omenjenega lažnjivega lista in brizgal nekoliko svojega smradu tudi v posojilnici v Železnikih in Dražgošah.

Članku se sicer vidi, da ga je spisal kdo, ki je vso modrost pridobil pri «debatiranju» z očetom Petračem ali pa v češnjiških beznicah, in za razumne ljudi pač ni vredno ovračati njegovih laži, vendar je prilika prezapeljiva, da se jih ne bi nekaj nazaj povedalo.

Dopisnik čveka, da ni o posojilnicah v Železnikih in Dražgošah nobenih letnih zaključkov. Ta uboga reva menda misli, da dajejo posojilnice svoje zaključke pred cerkvijo oklicati! Oba zavoda sta na občnih zborih predložila zaključke in jih tudi poslala pristojnim oblastvom.

Dopisnik je tudi izbleknil, da je češniška posojilnica kupila Hrastnik. Hvala lepa, bomo vsaj to vedeli, ker dosedaj se je to skrivalo iz umljivih vzrokov. Kupčijo s Hrastnikom hvaliti, se pravi, vodo v morje nositi, ker v tem so edini liberalci in klerikalci.

Iz Kamnika. **Kamniška «Meščanska korporacija»**, to dvamilijonsko premoženje, krati spanje nekemu gospodu v Kamniku, ki je samo tam rad pri delovanju — zlasti pa kot zapovedujoči general — kjer je korito polno, da bi iz njega žrl in žrl ter imel na uzdi slehernega Kamničana. Kakor smo že v zadnjem našem dopisu omenili, obljubil nam je častiti dopisnik resničoljubnega (?) «Slovenca» priti z novimi lažmi o naši korporaciji in dne 17. januarja smo se prepričali, da je ostal mož-beseda; zato ostajamo tudi mi pri besedi ter moramo ž njim temeljito obračunati. «Kako se je v kamniško korporacijo po turško volilo», je naslov «Slovenčevega» članka. Najprej moramo pribiti dejstvo, da kadar so klerikalci pri kakih volitvah prav po notah tepeni, takrat so se dogajale same sleparije, goljufije, nepravilnosti, nepostavnosti — skratka — volilo se je po turško. Predno pa pridemo k podrobnostim tega članka, moramo povedati, da pošteni klerikalci sami zatrjujejo, da jih silno veseli, da je zmagala lista naprednih kandidatov, le mogočemu dekanu Lavrenčču & komp. ne da žilica miru in bi na vsak način rad spravil to lepo premoženje pod okrilje kake poštene ? klerikalne oblasti. — Pa začnimo! V prvem odstavku čveka to duševno revše o političnih orgijah, brezobzirni samovoljnosti in terorizmu, bojazni do oblastvenega nadzorstva o neki zmagi leta 1903 itd. Političnih orgij iščete na naši strani zaman, pač pa ste jih našli v lastnem arhivu, kar se pa tiče naše samovoljnosti in terorizma, povemo jasno, da nismo k volitvi prav nikogar silili, pač pa smo ljudem pojasnili kritični položaj, na kar smo jih pravočasno obvestili, da so možato stopili na volišče in povedali glasno, da jih za enkrat še ni volja voliti dekanovih kimavcev, ki štejejo med najnerazsodnejšo ljudsko maso, ki bi potem kratkim potom izročili vrhovno nadzorstvo nad korporacije klerikalnemu deželnemu odboru, kateri bi potem s tema dvema milijonoma gospodaril prav tako vzorno kot z deželnim denarjem, dokler bi korporacija ne bila tako zadolžena, da bi še obresti ne zmagovala, kaj pa še, da bi njeni upravičenci dobili le eno poleno, ali en sam vihar. Saj nam pa dajeta jamstvo za slabo gospodarstvo — če bi dobili klerikalci korporacijo v roke, dekan sam s Krištofovo hišo, kjer je zafural 55.000 K tujega, zaupanega mu denarja in Benkovič, ki vsled spekulacije z Volčjim Potokom tiči v skrajni mizeriji, dasi je imel lepo in dobičkanosno posestvo. Ali naj se da v roke takim ljudem tako velikansko premoženje, ki naj donaša stotérim, sedaj živečim upravičencem in nadalje njihovim potomcem vsaj obresti? — G. dekan je na shodu v «Kamniškem domu» pripovedoval in s številkami dokazoval, da bi vsak korporacijski upravičenec lahko dobival vsako leto najmanj 300 K. Matematično uganemo to tudi mi in nas človek, ki ne zna drugega kot latinsko mašo brati, ne bode učil računstva, — vemo, da bi šlo to nekaj let, potem pa je krava izmolžena. Bistrica bi ne imela nobene posebne vrednosti več in radi prej pridobljenih borih par sto kronic, bi nas naši nasledniki preklinjali ter zaznamovali za generalne požeruhe celega kamniškega mesta. — Če pa dekana boli to, ker ne dobi drv, da vsled tega šunta nerazsodneže proti varčljivemu odboru, naj se obrne do prijateljev-upravičencev, ti mu njim lastne lahko podare, nas pa nikakor ne mika, spravljati samo radi enega trebuha v nevarnost tako veliko premoženje. Naša samovoljnost se je pri volitvah samih prav jasno pokazala. Ko je bilo treba voliti volilno komisijo in so klerikalci uvideli, da so v manjšini, prišel je Benkovič žalostnega obraza v osredje ter stavil predlog, naj bi se volilo v komisijo tudi nekaj pristašev njegove stranke; volilci so zagodrnjali, a iz mučnega položaja ga je rešil njegov prijatelj in naš pristaš Logar, ki se je pridružil njegovemu predlogu in tako je imenoval Benkovič za svojo stranko g. Majerja in Terpinca (ž njim se bomo še pozneje malo pogovorili), Logar pa g. Kumra in Kemperla. Predsednik je bil itak že g. Koschier. — Vprašamo sedaj, kje bi bili klerikalci tako velikodušni, ako bi bili v večini? V tem slučaju bi se bil takoj oglasil kak bistroumni «Šubelj» s svojo staro frazo: «S. L. S. ne pozna kompromisov!» Dalje se je pritožil Benkovič, da nimamo nobene višje instance, kamor bi po volitvah vlagali kake ugovore, ter predlagal, naj se takoj izvoli tudi «prizivna komisija». Tudi temu predlogu se je pridružil v imenu naprednih upravičencev naš pristaš Logar s pripombo, naj bo predsednik prizivne komisije g. Koschier, vsaka stranka pa naj imenuje po dva člana, na kar je Benkovič predlagal g. notarja Orožna in samega sebe, g. Logar pa g. dr. Krauta in samega sebe. Lahko bi bili imeli mi obe komisiji v roki, toda taki umazanci nismo, kot klerikalci, ki povsod reklamirajo vse samo zase. — Kje je tedaj tu kaka samovoljnost?! Hinavci, ne hlinite se! Mogočnost in ošabnost sta vam prirojeni, a poštenost vaša je že davno segnila. Prepereli liberalci v vsej svoji preperelosti se ne menjamo z vašimi hinavskimi katoliškimi nazori, ki se pričenjajo in nehavajo pri zlatih in premoženju, kojega molzete z našega ubožnega meščanstva.

Konec prih.

Radovljiške novice.

Osebna vest. C. kr. okr. živinozdravnik **Fr. Stegu**, ki si je stekel mnogo zaslug za tukajšnjo konjerejsko zadrugo, je poklican v c. kr. ministrstvo na Dunaj. Čestitamo!

Umrla je dne 25. t. m. soproga tukajšnjega obče priljubljenega peka Andreja Brtoncija g. M. **Brtoncelj** po kratki in mučni bolezni v najlepši dobi svoje starosti. Pogreb, ki se je vršil dne 27. t. m. ob 4. uri popoldne je bil lep dokaz, da je

pokojnica vživala splošno priljubljenost. Pokoj njeni duši, žalujočemu soprogu naše sožalje.

Nov izum. Tukajšnji izdelovatelj orgelj gosp. Fr. Dernić je izumil nov samoigralen stroj za glasovir, ki se ga goni s pomočjo meha. Stroj se lahko porabi pri vsakem glasovirju, goni se ga s pedali kakor harmonij, a igra se lahko vsak poljuben komad — le na valju navite note se mora dejati v stroj in poslušalec misli, da ima pred seboj najizvežbanejšega igralca. Čestitamo gosp. izumitelju na njegovi iznajdbi. — Prilično izpregovorimo več o tej velezanimivi napravi. Stroj je na ogled pri gosp. Rud. Kunstlju.

Naše sankališče postane kmalu svetovnoznano. Sicer so naši dobri «Hostjarji» početkoma gledali to novotarsko podjetje malo pisano, a sedaj so se sami tako navdušili za ta šport, da so njegovi največji zagovorniki. In pretečeno nedeljo je bilo tako živahno življenje na tem sankališču, da si ga živahnejšega niti predstavljati ne moreš. Kaj Bohinj, kaj Semering! Tu ti je bila pestra slika v slikoviti pokrajini, kakršno moreš videti le tu v naš ljubki radovljiški okolici. Sankališče samo je tako lepo in naravno speljano, da si lepšega niti najrazvajenejši sankač ne more misliti. A kar je pa glavno, da je kljub ovinkom popolnoma varno. In ta izpremenba, ki jo doživiš, ako sedeš na brze sanke pri slikoviti razvalini «Pustigrad» in zdrsneš proti Savi. Najprej te obda lepo zarastel gozd, ki se ti pokaže v vsej svoji zimski krasoti; ko preskočiš okrajno cesto, dospeš do naravnega studenca, kjer si lahko ugasiš žejo, če si vpisan v kakem društvu treznosti. Ko pa premagaš zadnji ovinek, se ti nudi prekrasen razgled. Pod teboj se vije zelena Sava, takoj zanjo te pozdravlja prijazna Radovljica, sezidana na strmem griču, a daleč v ozadju ti kipe proti jasnemu nebu s snegom pokriti velikani Karavank, izmed katerih se posebno ponaša ostrogrebenasti Storžič. Če si pa utrujen, da ti duša uhaja, ko prijadraš na ravnino, naredi še par korakov in znajdeš se pod gostoljubno streho Piževe gostilne, kjer dobiš dobro in ceneno postrežbo. — V nedeljo čaka vse sankače posebno iznenadenje. Vrli «Hostarji», na čelu jim podjetni župan Iv. Dernić, se niso ustrašili ne truda in ne stroškov, so popolnoma prenovili sankališče, da gre kakor blisek, a tudi godbo bomo imeli, tako da bo zabava popolna. Kdor se bo premalo zmučil pri sankanju, se bo zvečer lahko malo zasukal. Kdor je dobre volje, v nedeljo v Radovljico!

Umetnost in književnost

Roman «Deset let v peklu» je pravkar izšel v naši tiskarni in sicer prvi del, drugi del izide čim prej. O romanu bodemo obširneje spregovorili kasneje, za danes omenjamo le to, da take izvirne slovenske povesti Slovenci še ne poznamo. To ni navadna povest, kakršnih je naše čitajoče občinstvo že vajeno, marveč to je privatno realno življenje. To je enkrat nekaj, kar zares vleče! Ako je že sploh kaj novega pod solncem, snov tega romana je, — to pribijemo! — popolnoma nova, izvirna. Nove ideje, novi svetovni nazori, kakršnih ni nikjer bilo čitati! In vse, realno, krepko izraženo! Človek, čitavši to delo, ve, zakaj čita, ker pri čitanju profitira, kar je le malokdaj pri drugih, često zelo plitvih in vodenih književnih stvareh. Kar roman «Deset let v peklu» se posebno priporoča, je to, da bodo v njem zastopani vsi naši realni stanovi in da se v knjigi vidi vsakdo takorekoč fotografiranega. Glavna ideja romanu je pa nekaj tako fulminantnega, da se o njej ne da kar na kratko govoriti, treba je za to več časa in pozornosti. Naše slavno občinstvo naj po romanu poseže in se samo uveri, da govorimo resnico. Cena 60 vinarjev je dovolj neznatna, da si knjigo zamore vsako omisliti. Knjiga je pisana poljudno in obenem inteligentno, je takorekoč za vse sloje. Posebno povdarjamo, da v romanu ni nič pohujšljivega, nič takega, na čemur bi se zamogel kdo izpodtikati in je pričakovati, da se bode vsestransko vpeljala. Naroča se v tiskarni v Kranju, dobiti je bo tudi po raznih knjigarnah i. t. d.

Svojim p. n. naročnikom!

Današnjo številko smo poslali še vsem dosedanjim naročnikom. Prihodnjič ustavimo list vsem, ki niso plačali naročnine za naprej.

V Kranju, dne 28. januarja 1911.

Zahteve mornarice. 24. t. m. se je obravnaval v ogrskih delegacijah predlog skupne vlade o izrednem mornariškem kreditu. Mornariška uprava zahteva 4 velike bojne ladije za 20.000 ton, ki bi stale 242,400.000 kron, nadalje 3 križarke za 3500 ton, ki stanejo 30,000 000 K, 6 torpednih ladij po 8000 ton, za 18,000.000 K, 12 torpednih čolnov za 12,000.000 kron in 6 podmorskih čolnov za 10,000.000 kron.

Poljski klub je po dolgih prepirih volil drja. Lazarskega za svojega načelnika. Novega načelnika hvalijo za demokrata. Velik glas uživa na Goliškem kot zagovornik.

Srbski kralj je potrdil trgovinsko pogodbo z Avstro-Ogrsko. Veljavna je do 31. decembra 1917.

Rumunski parlament je razpuščen. Nove volitve bodo od 1. do 18. marca. Nova zbornica se snide 20. marca.

Godovi prihodnjega tedna:

29. Frančišek Sal., Branimir, Gorislava, Zdislava; 30. Martina, Janez, Desislav, Gordijana; 31. Peter Nol., Marcela, Divna; 1. februarja: Ignacij, Efrem, Kazimira; 2. Svečnica, Darov. Gosp., Ljubomira, Miloslav; 3. Blaž, Oskar, Daroslav, Vojslava; 4. Andrej K., Veronika, Bojana.

Novičar.

Ne tako dalje! Žalostno dejstvo je, da se je pri nas zadnji čas nad mero oslabilo v širših krogih zaupanje v gospodarske organizacije, zgrajene na zadružni podlagi. Kakor današnje gospodarstvo vobče, slone tudi zadružni zavodi na kreditu, ki se ga daje in jemlje. Kredit pa je rahlo občutljiv niki magnetna igla in predovzeten za vsak stresljaj. Rahlanje splošnega nezaupanja mora imeti nedogledne posledice. V vseh vrstah kupčije je treba zategadelj z največjo pozornostjo čuvati si svoj dober sloves. Kjer igra prvo vlogo zaupanje, treba izbrane previdnosti pri slehernem podvzemanju, posebno še v razmerah, kakršne jih ustvarjajo pri nas narodni in strankarski prepiri. Polom dveh zadružnih naprav je silno kvarno učinkoval na naše gospodarstvo, ves naš renomiran trg je zadel, in je zlasti omajal vero v zadružništvo poglavitno zategadelj, ker se je razburjalo najširše kroge nad potrebno mero, namesto da bi se mirilo. Iz dveh posameznih slučajev se je generalizralo in neopravičeno sodilo splošno. Tako pa je zdrave prizadeto in trpi dobro zaradi slabega. Zle posledice segajo potem dalj, nego si je v svesti nepremišljeno pero, napolnjeno s strankarsko strastjo. Ves trg je udarjen, kadar zavlada nezaupanje pri kupčijskih zvezah. Vsa kupčija je motena in ovirana. Želimo, da na slovenski strani prodre preudarnost, naj se ne pozablja na dvoreznost razdiranja. Ne da se vendar premeriti, kje in kdaj neha uničevati skala, ki je zahitela po strmini. Nepregledna škoda utegne zadeti celo naše gospodarstvo ter zatreti za dolgo dobo vsak gospodarski napredek. Ne izgubimo iz vida, da so k našemu gospodarskemu razvoju v prvi vrsti, zlasti tudi glede trgovine in obrti, pripomogli v veliki meri domači denarni zavodi, zgrajeni na zadružni podlagi, kajti ne prezirajmo dejstva, da trgovino, obrt in kmetijstvo pospešujoče prizadevanje naših posojilnic ni mogla kvarno posegati ona sovražna roka, katere peza se sicer uvelja vsepovsod proti našemu gospodarskemu napredku. Trud in prizadevanje vseh dobro mislečih Slovencev naj bi veljalo pomirjevanju in utrjanju zaupanja. Stremiti treba za tem, da zopet začno ustanovljene razmere, ker ob času kriz ni prilike za gospodarsko delo. Ne pozabimo, da je izguba, ki zadene premoženje posameznega, efektivna izguba narodnega imetja.

K ljudskemu štetju. Občina Škofja Loka (mesto, Vincarje, Podpurfelca) šteje 2210 duš. Čudno, da se je tod naštelo ravnotoliko prebivalcev, kakor pred 10 leti. — Občina Stražišče (Stražišče, Spodnje, Srednje in Zgornje Bitnje, Šmarjetna gora, Gorenja vas) šteje 2227 duš, za 4 manj kakor pred 10 leti, ko so našteli 2231 ljudi. — V Križih pri Tržiču so našteli 1970 prebivalcev. Posamezne vasi imajo: Križe 374, Sebenje 213, Retnje 167, Pristava 62, Zg. Veterno 68, Žganja vas 239, Breg 41, Senično 146, Sp. Veterno 50, Golnik 92, Novake 21, Bistrica 308. Koncem leta 1900 je bilo po uradnem štetju 1691 prebivalcev, v desetih letih so se torej pomnožili za 279, t. j. 16 1/2%. — Na Bohinjski Bistrici so našteli 2113 duš, leta 1900 le 1667 oseb, torej več za 453 oseb.

V Seri je neki komisar, davčni praktikant Bischof, po nemško izpolnjeval popisevalne pole. Kmetje sami so nezaupno gledali na to početje, pa si niso vedeli pomagati. To je vendar predrznost, kar si dovoli kak tak Bischof v ljubljanski okolici. Prosimo vse, ki pri ljudskem štetju kaj takega zapazijo, da nam nemudoma naznanijo.

«Dne 11. svečana.» Kakor smo že zadnjič poročali, prirede društva „Narodna čitalnica,“ „Sokol in podružnica „Merkurja“ predpustni domači plesni večer v prostorih tukajšnje Narodne čitalnice. Da bo imela cela stvar če veselejše lice, sklenili so združeni odbori, da preskrbe šaljive predmete, s katerimi se bode odičil lahko vsakdo v veselje občinstva, največ pa seveda svoje, ako bode predpustne volje. Kdor se torej hoče dobro pozabavati, naj nikar ne zamudi udeležiti se tega večera.

V deželi pravljic. Ker smo zadnjič obljubili, da hočemo glede maškarade nekoliko nasvetovati, povdarjamo, da bi bilo pač najumestneje, da se poslužimo v prvi vrsti prikazni iz domačih pravljic, potem pa šele sežemo po tujih in sicer po onih, o katerih se lahko reče, da so last celega sveta. V domačih pravljicah igrajo jako veliko vlogo rojenice in vile, povodni mož, kateremu bi se lahko pridružila Preširnova Uršika, o ribiču-hudiču s polhi, škratje, copernice, ki jezdijo na Klek, v kače, zaklete princezinje, kralj Matjaž, kraljevič Marko s svojo Alenčico, Pegan in Lambergar in še nebroj druzih. Izmed druzih pa lahko vzamemo pravljice: o palčkih, o sedmih krokarjih in sestrici, o sedmih medvedih, o Janezku in Metki, o vitezih, ki pa nastopajo skoro po vseh tujih pravljicah, kakor pri snegulčici, pri trnjulčici, pri pepelki i. t. d. potem še pravljice o mačkih, o mali Metki, o rudeči kapici z volkom in staro materjo, o bremerskih muzikantih, o zlatem tiču, o velikanih, o Repoštevu, i. t. d. i. t. d. Kakor se iz navedenega razvidi, jako obširno polje. Izvedeli smo pa tudi, da se širše občinstvo kaj živo zanima in o marsikateri skupini smo čuli že izza kulis, ko pa poizvemo natančneje in še več, gotovo obelodamimo, da ne bode navzoče občinstvo preveč v strahu pred vsemi temi nenavadnimi prikaznimi.

Iz zgodovine Slovencev. Pod tem naslovom je predaval dne 21. t. m. ob pol 9. uri zvečer v dvorani Narodne čitalnice v Kranju gospod profesor Robert Kenda. Podal je kratek, a točen pregled zgodovine našega naroda v teh-le glavnih potezah: Slovenci so prišli v drugi polovici 6. stoletja v svojo sedanjo domovino. Zasedli so pa veliko več ozemlja, kakor ga imajo dandanes. Avstrija, Štajersko, Koroško, Kranjsko, Primorsko, Furlansko, del Tirolske in Solnograške — vse to je bilo slovensko. Ti Slovenci so se imenovali Karantanci, ker so prebivali v goratih krajih (Gorotan). Razentega pa so živeli Slovenci po vsej ogrski nižini, to so bili panonski Slovenci (Panonija, stara rimska pokrajina). Sploh pa je živel naš narod po vsem balkanskem polotoku do južne Grške. Prišli so Slovenci kot bojevit narod v te kraje, ropali so, požigali in uničili skoro popolnoma prejšnje prebivalce. Kmalu so prišli pod obrski jarem, katerega so se pa rešili s pomočjo kralja Sama, ki je vladal severno od Donave Čehom. Po njegovi smrti so še nekaj časa ohranili Slovenci svojo samostojnost pod lastnimi knezi. Obri pa so zopet pritisnili na Slovence in v tej stiski so se obrnili naši pradedje sredi 8. stoletja k Bavarcem za pomoč. Ti so jim pomagali, ali odslej so morali karantanski Slovenci pripoznati vrhovno oblast Bavarcev. Takrat se je pričelo širiti krščanstvo po naši domovini. Solnograški škofje pa niso samo pokristjanili našega naroda, ampak začeli so ga tudi potujčevati. Koncem 8. stoletja so prišli Bavarci in ž njimi tudi Slovenci pod frankovsko oblast (Karel Veliki). Domači knezi so še ostali. Šele, ko se je Ljudevit, knez posavskih Slovencev, uprl Frankom in so mu tudi pomagali karantanski Slovenci, so izgubili domače vojvode.

Konec prih.

Velikanska zapuščina. V Ljubljani je umrl vpokojeni poštni tajnik Desiderij Zebal, ki je zapustil velikansko premoženje. Govori se, da znaša njegovo imetje 950.000 K, torej skoro pol milijona kron. Umrl je brez oporoke, zato pripada njegova zapuščina v pretežnem delu njegovim najbližjim sorodnikom. Eden izmed najbližjih sorodnikov je tudi čevljar v Kranju g. Zebal kateremu je bil umrl stric. Menda so 4 sorodniki. Pokojnik je svoje premoženje podedoval po svoji sestri, ki je živela v Egiptu. Njej je zapustil svoje veliko premoženje negi egiptovski bogataš. Pri pokojnem Zebalu so našli v njegovi blagajni 100.000 K v cekinih, vse drugo je imel naloženo v hranilnici. Svoje največje veselje je imel, kadar je zvenkljal s cekini.

Sankališče Lancovo. Podpisano županstvo daje s tem na splošno znanje, da je obč. odbor z ozirom na mnoge obiske in premnoge prošnje v svoji seji dne 24. t. m. svoječasno izdano prepoved sanjkanja na cesti «Pustgrad-Noš razveljavil, ter isto proti pobiranju vstopnine za sankališče porabiti dovolil. Vstopnina se je določila: za vsako odraslo osebo 50, za dijake pa 20 vinarjev. Vstopnice se bodo ob nedeljah in praznikih od pol ene do šeste ure popoldne na sankališču, ob delavnih dneh pa v obč. pisarni prodajale. Za vodstvo in vzdrževanje sankališča izvoljen je odbor obstoječ iz predsednika, dveh odbornikov in blagajničarke, kateri ima po končani seziji zbrano vstopnino po odbitku stroškov obč. odboru izročiti. Isti potem vzevši v pretres potrebe občine sklene v katero svrho je zbrano sveto porabiti.

Iz Radovljice. Kakor kažejo dosedanje priprave in zanimanje, bode v nedeljo velikanska udeležba na sankališču na Lancovem pod Radovljico. Radovljiški fotograf g. Vengar bode zopet prišel kakor pretečeno nedeljo fotografirat udeležnike sankališkega športa. Kdor hoče biti slikan v skupini, naj bode na svojem mestu točno ob pol treh popoldne; kajti takrat bo fotograf sprožil svoj stroj na zbrano množico in kakor se bo takrat kdo držal, tak bode tudi ostal na fotografiji ali razglednici v večni spomin na prijetno lancovško sankališče, kjer bodo bovški godci godli take vesele in poskočne, Piževa mama pa bodo krepčali želodčke s tako dobro kapljico in s take okusnimi zalogki, da bode lahko vsak udeležnik na smeh zakrožil svoj obraz!

Vabilo na redni letni občni zbor telovadnega društva «Sokol» na Jesenicah, ki se vrši v nedeljo, 29. prosinca 1911 ob 2. uri popoldne v restavraciji pri «Sokolu» na Jesenicah. Dnevni red: 1.) Pozdrav staroste. 2.) Poročila odbornikov. a.) tajnika, b.) blagajnika, c) načelnika, 3.) Poročilo preglednikov. 4.) Volitve: a.) odbora in preglednikov, b.) stavbnega odseka, c.) veseličnega odseka, č.) treh zastopnikov za župni občni zbor, d.) odbornika in namestnika za župni odbor, e) dva zastopnika za Zvezni občni zbor. 5.) Slučajnosti. Bratje! Udeležite se občnega zbora polnoštevilno!

29. januarja: Občni zbor „Borovskega Sokola“!

Sankališče na Bledu. Nabavili smo si sankališče iz vrh Straže proti jezeru, katero je čez pol kilometra dolgo in ima krasne kurve in lepe strmine ter mirni izpad proti koncu proge. Iz proge je krasen razgled na jezero, proti Julijskim alpam in Karavankam ter po blejski okolici. To sankališče se je otvorilo v nedeljo, dne 15. januarja t. l. in je bilo prav izvrstno obiskano. Med raznimi domačini bili so tudi tujci iz Trsta, kateri so se izborno zabavali in izjavili, da je ta proga zelo lepa ter se v tej dolžini kakor je, prav lahko meri z sankališčem v Bohinjski Bistrici. Sankališče gre večina po svetu posestnice vile Rosenberg, preblagorodne gospe Roze Vock soproge c. kr. notarja v Ljubljani, katera nam je dovolila rade volje rabo te proge, kar zadene njen svet. Na tem mestu jej izrekamo prav prisrčno hvalo. — To sankališče bode urejevalo društvo za povzdigo prometa tujcev na Bledu, katero bode računalo malo vstopnino za uporabo sankališča tako domačim kakor tujcem. — Prav prijetna, posebno za vešče sankače, je v sredi proge kurva, pri kateri se nevešči v sankanju prav pridno prebračajo v veliko zabavo tam stoječim gledalcem. Mlado in staro, domače in tuje vse se zabava in prepričani smo, da bo vsak obiskovalec tega sankališča zadovoljen in vesel, ko bo obiskal blejsko sankališče. Jezero je že deloma zamrzneno in ko bode zanesljiv led pokrival jezersko gladino, potem mislimo napraviti veliko zimsko veselico z godbo na ledu, kakor smo jo priredili pred nekaj leti in katere se je udeležilo nad 800 ljudi. Imeli smo vojaško godbo in izvoščeki so tujce vozili na saneh po kakor steklo gladkem ledu. — Tudi letos se misli to napraviti, seveda ako nam bo vreme milostljivo glede mraza in snega, kajti prav je tako, da ko se misli napraviti lepo zimsko veselico, nam isto pokonča ali južno vreme ali pa sneg tako, da prav velike nade za zimski šport v svrho povzdige tujskega prometa sami sebi ne obetamo.

Zimski šport na Bledu. In vendar se je počelo. V naših razmerah sicer težko pride do kakega dela, sedaj pa je led prebit. Priredili smo si s Straže lepo sankališče, ki privablja dan za dnem več sankačev. Večinoma sami začetniki v športu imamo na zanimivo in deloma tudi težavo izpeljani gladini resnično zabavo. Sankališče v mnogih ozirih prekaša ono v Bohinju in služi predvsem zabavi in ne športu, ker je sankališče popolnoma nenevarno, vendar pa zahteva dovolj izurjenosti in pozornosti, ako hočeš na saneh dospeti na cilj. Zato se kaj dostikrat prigodi. da sani same pridirjajo v dolino, sankač pa med smehom in krohotom gledalcev pobira svojega rojstva kosti po mehkem snegu. Prepričan sem, da nas vsakdo večkrat obišče, kdor enkrat zaide na Stražo. Sani je vedno dovolj na razpolago. Pot na štart vodi za pošto. Obeta se nam tudi v kratkem led na jezeru. Prometno društvo bode tudi v tem oziru poskrbelo za primerne prireditve, jaz vam bom pa včasih poslal kako poročilo o njih. Vobče bomo skrbeli, da bodete rednejše dobivali poročila z blejskega kota kot doslej, saj zanimivosti je tu več kot drugod in upamo, da se vaš list pri nas še bolj udomači.

Kmetijski tečaj v Lukovici pri Domžalah. Deželni odbor vojvodinje kranjske priredi 2. in 3. februarja 1911 v Lukovici pri Domžalah v salonu gospe Vere Vidic vulgo Slapar h. št. 16. kmetijski tečaj po sledečem sporedu: Na Svečnico 2. februvarja takoj po popoldanski službi božji: Pašništvo in pridelovanje krme Strojne zadruge predava deželni živinorejski nadzornik inženir Jan. Rataj. Na Blaževo 3. februvarja od 9. ure dopoldne dalje: Sadjarstvo. Predava deželni sadjarski inštruktor Humek. Isti dan popoldne od 1. ure dalje: Živinoreja in živinorejske zadruge. Predava deželni mlekarski in živinorejski nadzornik Legvart. Kmetovalci! Udeležite se v lastno korist tega tečaja!

Šolska mladina v Ratečah je priredila prvo svojo mladinsko igro. Igrale so 8—11 letne šolske učenke igro s petjem v 3 dejanjih «Deklica s tamburico». Igra se je povsem posrečila, če se še pomisli, da kmetski otroci niso vajeni iger tako kakor mestni. Zasluga k lepi prireditvi gre gotovo učiteljstvu ondotne dvorazrednice. Male igralke so nastopale pogumno brez bojazni, se dobro kretale ter lepo pele. Najbolj nam je ugajala osemletna Lučinka. Pred igro je deklamovala neka ponavljalka pomembno Gregorčičevo «Življenje ni praznik» ter tako prav poveljno rešila svojo nalogo. Prireditve se je udeležilo mnogo gospode iz kranjske gore, precej domačink in vaških fantov — očetje so pa doma ostali, kar pa ni bilo prav. Udeleženci so glasno izjavljali, da so jim solze silile v oči, ko so videli nedolžno deco, kako izborno igra in poje ter so izražali mnenje, naj se večkrat priredi kaka igra. Čisti dobiček 28 kron se uporabi za nakup šolskega harmonija.

Na večer pred svečnico! Tri tedne oznanjamo že celi Gorenjski, da se v njeni metropoli vrši gostija, kakršne še ni videl svet. Naša protektorja Ciril in Metod, ki sta tako priljubljena pri vseh podanikih, da isti, ko slišijo njihov poziv, kar tekmujejo med seboj, kdo jim bo več položil na oltar, bosta gotovo naklonila tudi tej, njima v čast in slavo prirejeni gostiji, svoj blagoslov, da se bo zaključila v polnem redu, soglasju in največji zadovoljnosti vsakega posameznega obiskovalca. Sv. Ciril in Metod sta zastavila svoja uplivna glasova v to, naj se vrši kmetska gostija, češ, že ime naše Gorenjske in značaj našega ljudstva pomenja, da smo agrikulturen narod; v naravi vsakogar že leži, da se povsod obnaša in zabava kar najbolj rovtarsko, veselo in brez vse našemarjenosti. Vsakemu lahko poveš, kamor misliš, kakor krajcarji smo si cirilmetodarski kmetje enaki. Nobenega lipša, laka, klaka, smokinge, ne žakeja, ne žileja, ne rokavic, pač pa nogavice, ne visokih ovratnikov, ne izpreminjajočih se kravat kratkomalo prav nič škricarskega ne smejo biti komu visoki škornji, hodnična srajca rožasta vestja, debela češnja in velik križavec, kratke jeržaste hlače s goljeni kolesk, brez pruštoha, majhen klobuček z racmani in krivci ter slamico od vržinke naj sedi na skravžljanih laseh, za ušesi pa in v gumbnici par vržink. Nobena podanica cirilmetodova ne sme imeti lepih, na vse mogoče načine prošniranih in prešitih kril, ampak lepo, široko nabrano, šumeče kolikor možno ziljansko krilo, navadne šolne, lep interfat, pečo, pa še kar sliši k stari noši naše Gorenjske. Plesali in rajali bodo do ranega jutra, če pa se bo oglasil veliki notranji zapovednik, tedaj pa ga bo mogel vsakdo kmalu pomiriti in utešiti. Klobase vsake vrste, pečene, kuhane, frišne in prekajene, krvave in rajžove, jeterne z zeljem ali repo, šunken, plečeta, krače, parkeljce, rebra; z eno besedo celega prašiča boš lahko dobil, samo njegovih možganov ne. Ribe, rake, arnke, pohane šnite, vse to pa bo moralo plavati. Ker pa je ob tem času skoro vse zmrznjeno, smo rešili na nekem skritem kraju še malo, ali pravzaprav precej cvička, in ga bomo, če se nam le to posreči, obvarovali, da ne zmrzne; kajti sicer bi morali ribe in raki res tudi poginiti. Pijača pa je že taka, da jo boš imel 1 liter zadosti, da se boš mogel prav luštno pogovarjati s svetniki. V tako visoke sfere te bo namreč privedel že en sam liter tega nektarja. Urha pa smo za ta večer skrili, kajti sv. Peter mu je na našo priprošnjo dal posebno delo v nebesih. Svetnik Bakhus bo prinesel še nebroj drugih svojih produktov s seboj: šampus, rizling, šmirmaul, Gumpolds-kirhner, pivo, menim da iz vseh v naši gorenjski zastopanih pivovarn. Z eno besedo: Vse — sicer bi bil to že takoj v začetku lahko povedal, pa bi me ne bili vsi tako natanko umeli, ker ste navajeni vedno le kislega življenja; kaše in ričeta zelja in repe, česar pa seveda tudi ne bode manjkalo pri tej kmečki ofcti. No pa da boš prav zagvišno prišel na njo, pa pripelji s seboj še Mico in Meto, pa še Boštjana in Tineta, pa tud n'gava Špeva naj pride — ampak da zraven nase ne pozabiš, ko boš vse te skupaj lovil! Adijo pa zdrav ostani, pa doma pozdravi!

Zimski šport v Bohinju. Na sankališču v Bohinju je bilo 15. t. m. vse živo. Došlo je na stotine ljudi z vseh strani, da se udado zdravemu zimskemu športu. Največji kontingent je dal Trst. V Bohinjski Bistrici je vrvelo najživahnejše življenje do poznega večera. V slučaju ugodnega vremena se je nadejati še številnejšega obiska prihodnje nedelje.

Zimski šport v Bohinju se razvija od nedelje do nedelje. Minulo nedeljo je bilo blizu 500 obiskovalcev. Na sankališču je vladalo najbujnejše življenje in po bližnjih hribih so se drsali smučarji, po lepi snežni planini, pa so drčale sani, med tem, ko je krasno zimsko solnce obsevalo našo veličastno triglavsko panoramo v njeni celotni krasoti. Športni vlak je pripeljal največ gostov iz Trsta in Gorice. Med njimi smo opazili ravnatelja državnih železnic gospoda Alex. Galambosa. Bohinjski gostilničarji so imeli obilico dela, da so pogostili in ustregli vsem izletnikom, kar je bilo tem težavnejše, ker je bil obisk velikansk. Vremenska poročila so še vedno najugodnejša in nadejati se je, da bode tudi prihodnje nedeljo športno veselje na vrhuncu.

Gasilno društvo v Žabnici vabi na plesni venček, ki ga priredi v nedeljo, 5. februarja 1911, v prostorih g. Janeza Zakotnika na Trati poleg kolodvora. Svira domača godba. Čisti dobiček se porabi za poplačilo gasilnega doma. Vstopnina za nečlane 1 K, gospe in gospice proste; za člane gasilnih društev 50 h. Začetek ob 5. uri pop.

Mojstranski levci priredé dne 29. januarja v hotelu „Triglav" v Mojstrani ples.

Občni zbor sirarne zadruge na Bledu se vrši dne 2. svečana 1911 v četrtek, popoldne ob 2. uri v prostorih hotel «Europa» na Bledu.

Pretečeno nedeljo je imelo prostovoljno gasilno društvo v Selcih zabavni večer. Ker se je ta veselica tako dobro obnesla, se namerava ta predpust prirediti še en zabavni večer.

Črna nehvaležnost. Iz Brezja nam poročajo: Pred kratkim je umrl na Černivcu občeznani kamnosek in posestnik France Kocjančič, zapustivši kopico nepreskrbljenih otrok in žalujočo ženo. Dokler je mož živel, se je žrtvoval z dušo in telesom klerikalni stranki, bil je njen zvest pristaš, a sedaj, ko je zapustil ta svet, se ni našel niti en možakar, ki bi napisal le par vrstic v «Slovenca» o življenju pokojnega Franceta. To je lepa hvaležnost!

Živinska bolezen na parkljah in gobcu se je pojavila tudi že v okolici begunjski, žirovniški in radovljiški. Ubogi mesarji, še večji reveži oni, ki morajo kupovati meso. Se bo li kmalu našla kaka pomoč. Sila je skrajna!

Iz bohinjskega kota. Znana prepoved papeža Pija, da ne smejo biti posamezni duhovniki na čelu denarnih zavodov, je menda prav dobro učinkovala kakor na poslušnega služabnika božjega na župnika Pibra, kajti pobral je šila in kopita ter odšel v Gorje, pustivši žalostne farane na cedilu. Kakor se čuje, mu misli kmalu slediti fajmošter Berlic, češ, ubijajte se drugi s konsumom. Misel ni napačna!

Drobiž z Gorenjskega. Blejsko jezero je zamrznilo. — Okrožnim zdravnikom na Brdu je imenoval deželni odbor dr. Konstantina Konvalinka. — Na Koprivniku se je osem let stari posestnika sin med igro s škarjami sunil v desno oko in se težko poškodoval.

Domača plesna veselica se vrši 2. februarja t. l. v gostilni «Triglav». (Glej tudi današnji inserat.)

Vabilo

na

domačo plesno veselico

ki se vrši

na Svečnico, dne 2. februarja v gostilni „pri TRIGLAVU".

Svirala bode godba na lok.

Na razpolago so pristna primorska in dolenjska vina kakor tudi raznovrstna topla in mrzla jedila.

Vstopnina prosta. Začetek ob 4. uri pop.

K obilni udeležbi vabi najuljudneje

Franc Rožič.

17 50—1

Dama

ki hoče pospeševati kožno nego, ki hoče izgubiti pege, ter doseči nežno mehko kožo in bel teint, se umiva le z

Steckenpferd lilijino mlečno milo

(znamka Steckenpferd)

tvrdke Bergmann & Co., Tešin ob Labi. Komad po 80 v se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in trgovinah s parfumom i. t. d.

Kathreiner Kneippova sladna kava

služi zaradi svojih nedosežnih vrlin vsak dan na miljone ljudem. Edina prava družinska kava! Poceni in zdrava.

BPG

SANG-HO TEE

Izvrsten in cen v uporabi.

v zavojih po 500, 250 in 125 gramov.

Zd. Krajnc

500 g K 5·80

125 g K 1·50